سرمقاله

خطای شناختی؛ سوژه یا ماهیت اقتصاد رفتاری؟

ادامه از صفحه ۱

... و با بیان مثال‌های مختلف، ذهن انسان را به دو سیستم سریع و کند تقسیم کردند یا پژوهش‌های گنکمن که خود را بدرخوانده اقتصاد رفتاری می‌دانست، زمینه‌ای کلی اقتصاد که بر فرض عقلانی بودن انسان بنا شده بود، زیر سوال رفته او سعی کرد با طراحی آزمایش‌هایی نشان دهد انسان، عقلانی نیست و متاثر از محیط، اثر مالکیت، نظریه چشم‌انداز، اثر چارچوب و... قرار می‌گیرد. با وجود این مطالعات، باید دید اقتصاد رفتاری تا چه میزان قابل تعمیم به تمام جوامع است.

ژوزف هنریچ (Joseph Henrich)، انسان‌شناس تکاملی، در سال ۲۰۱۶، کتاب انسان کژتوله (The WEIRDest People in the World)، را منتشر کرد. هنریچ در این کتاب، درباره گروهی از مردم صحبت می‌کند که آزمایشات رفتاری روی آنها انجام شده و با تعمیم عملکرد همین جامعه کوچک و خاص به کل انسان‌ها، سنگ‌بنای اقتصاد رفتاری گذاشته شده است. او جامعه آماری مورد مطالعه در اقتصاد رفتاری، رانسان‌های کژتوله یا weird توصیف می‌کند.

هنریچ گروه انسان‌های کژتوله را افرادی از جوامع غربی، آموزش دیده، صنعتی، غنی و دموکراتیک می‌داند و معتقد است weird‌ها برخلاف بسیاری از مردم جهان و مردمانی که پیش از ما زیست می‌کرده‌اند، به غایت فردپرور، خودمحور، مفید، تحلیلگر و ناهمگن‌گرا هستند؛ یعنی بدمشتی با اجتماع همرنگ می‌شوند. این گروه از افراد از عموم گروه‌های جوامع انسانی متفاوت هستند و بیش از روابط، مشروعیت و نقش‌های اجتماعی، بر تفکرات ذهنی خود تکیه می‌کنند.

هنریچ به‌طور صریح در کتاب خود بیان می‌کند کژدیسان (weird) به عذاب وجدان وزن بالاتری نسبت به آبرو می‌دهند، در حالی که در جوامع سنتی (اکثریت جهان) آبرو و قومیت در درجه بالایی از اهمیت قرار دارد. این انسان‌شناس آمریکایی معتقد است در یک جامعه سنتی، اگر دختری با مردی خارج از حلقه اجتماعی تعریف‌شده معاشرت کند، به همان اندازه از سوی جامعه قضاوت و سرزنش خواهد شد که یک انسان کژدیس برای ترجیح دادن خواب عصر به پیاده‌روی عصرگاهی به خود عذاب وجدان و احساس گناه خواهد داد.

هنریچ می‌گوید جامعه‌ای که اقتصاددانان رفتاری روی آن مطالعه می‌کردند، نه تنها مشتی از خروار نیست، بلکه نوک کوه یخی از انسان را شامل می‌شود. برای تحلیل رفتار «انسان» عوامل مختلفی ایفای نقش می‌کنند که با تحلیل «انسان تحصیل کرده و فردمحور غربی» نمی‌توان به کلیت آن دست یافت. یکی از اساسی‌ترین این عوامل، فرهنگ است. هنریچ نیز در کتاب خود بر این موضوع تاکید دارد و می‌گوید: «فرهنگ می‌تواند مغز، هورمون‌ها و آناتومی انسان را دستکاری کند که می‌کند و به تبع آن ادراک، انگیزش‌ها، شخصیت، احساسات و بسیاری از ابعاد ذهنی انسان متحول می‌شود» او در بخش دیگری از همین اثر بیان می‌کند که «فرهنگ تمام مدارهای عصبی مغز را از نو سیم‌پیچی می‌کند و شیوه تفکر انسان را تغییر می‌دهد.» عاملی که به نظر می‌رسد بنیان‌گذاران اقتصاد رفتاری در معادلات خود چندان به آن توجه نکرده‌اند، به بیان او بخشی از سیمچیان، طی قرون متمادی، زمینه‌ساز گسترش مجموعه‌ای از باورها و هنجارهای اجتماعی شدند که مقولاتی همچون ازدواج، خانواده، ورثت و مالکیت را در گوشه‌هایی از اروپا دستخوش تغییر کرد. در نتیجه این تغییرات انسان‌های کژتوله امروزی به وجود آمدند که با انسانی که در طول تاریخ می‌زیسته یا انسان‌هایی که در باقی قاره‌ها و کشورها هستند متفاوت است.

هنریچ معتقد است انسان مدرن، به واسطه تجربه زیستی که داشته، کوخدانژ نیست، بلکه خطاهای شناختی انسان‌ها متاثر از عوامل زیستی و محیطی متعددی است که موجب پدیداری طیف مختلفی از خطاهای می‌شود. به بیان او اقتصاد رفتاری برای قرایش دادن اعتبار خود، باید رفتار طیف بیشتری از انسان‌ها را مطالعه و بررسی کند و با وجود اینکه دنیل کانمن این انتقاد هنریچ را رد کرد و گفت پافشاری اساسی اقتصاد رفتاری قابل تعمیم به تمام انسان‌ها هستند، پسر او، گیدئون کانمن (پسر دنیل کانمن) بخشی از انتقادات هنریچ را پذیرفت و گفت که باید از نمونه‌های متنوع‌تر استفاده شود، اما به هر صورت هردو ادعا کردند یافته‌های اصلی اقتصاد رفتاری حتی در میان جمعیت‌های غیر WEIRD نیز صادق است. به نظر می‌رسد کانمن پدر و پسر دچار خطای ترمالیت شده‌اند!

در مقابل اما برخی اقتصاددان رفتاری مانند ژاست فر و کیت ویلکینگ، اذعان کردند که نظرات هنریچ درست است و باید تنوع فرهنگی را در مطالعات اقتصاد رفتاری لحاظ کرد. از دیگر سو، میشل کلین و آدام اولسونیوسکی استدلال کردند که مسئلهٔ واقعی، کمبود منابع برای انجام مطالعات گسترده بین فرهنگی است. نه عدم آگاهی از این موضوع. در نهایت می‌توان گفت اقتصاد رفتاری، با وجود جالبیت‌هایی که دارد خود نیز دچار خطا شده و برای رسیدن به نظریاتی قابل اعتمادتر، راه طولانی‌تری در پیش دارد.

فاطمه صالحی
Alborz.payam@gmail.com

خبر البرز

اختصاص بیش از ۴۸ میلیارد تومان به مسکن مددجویان البرزی

مدیر اداره مسکن و امور مهندسی کمیته امداد البرز گفت: رقمی معادل ۴۸ میلیارد تومان در سال گذشته صرف خرید، احداث و تعمیر یک هزار و ۹۳ واحد مسکونی مددجویان در این استان شد.

به گزارش پیام آشنا، مازیار محمدی با اشاره به اینکه طی یک سال گذشته رقمی معادل ۴۸ میلیارد تومان صرف خرید، احداث و تعمیر یک هزار و ۹۳ واحد مسکونی مددجویان شد، گفت: هزینه‌های صرف‌شده در بخش مسکن مددجویی از محل اعتبارات دولتی، صدقات، مراکز نیکوکاری، خیران، زکات، آورده شخصی و وام قرض‌الحسنه تأمین شده است.

مدیر اداره مسکن و امور مهندسی کمیته امداد امام خمینی (ره) استان البرز مطرح کرد: طی یک سال گذشته ۳۲ مورد کمک به خرید، ۹۹ مورد احداث و تکمیل و کمک به احداث فضاهای جانبی مسکن شهری و روستایی و ۹۶۲ مورد کمک به تعمیر به خانوارهای تحت حمایت ارائه شده است. وی با اشاره به اینکه کمک به خرید مسکن در مناطق شهری ۵۰ میلیون تومان وام قرض‌الحسنه بدون سود است، عنوان کرد این نهاد انجام خدمات عمرانی مختلفی از جمله خرید و احداث مسکن برای مددجویان فاقد مسکن، تعمیر، تکمیل، بازسازی منازل، گازکشی، سرویس بهداشتی، حمام، آشپزخانه و ... مددجویان تحت حمایت را در دستور کار دارد.

محمدی با اشاره به اینکه خدمات تعمیر مسکن مددجویان به‌صورت بلاعوض و معوض ارائه می‌شود، یادآور شد: معرفی خانوارهای تحت حمایت به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به‌منظور اخذ مجوز ساخت و به اداره برق، گاز و آب و فاضلاب برای بهره‌مندی از انشعابات رایگان نیز از جمله خدمات بخش مسکن و ساختمان کمیته امداد است.

استاندار البرز در ستاد توسعه گلخانه های استان مطرح کرد:

لزوم تهیه و تدوین سند کشت البرز

نماینده عالی دولت در استان البرز گفت: باید سند کشت با توجه به ویژگی های استان در مناطق مختلف تهیه و تدوین شود.

به گزارش پیام آشنا، مجتبی عبداللهی در جلسه ستاد توسعه گلخانه های استان که روز یکشنبه ۲ اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ در سالن شهدای دولت استانداری برگزار شد، افزود: ضرورت دارد با توجه به ضرورت حفظ اراضی کشاورزی، مصرف بهینه آب، افزایش بهره وری و صرفه اقتصادی و اشتغال استان، توسعه کشت گلخانه ای را با جدیت در دستور کار داشته باشید.

وی ادامه داد: باید سند کشت با توجه به ویژگی های استان در مناطق مختلف تهیه و تدوین شود و جهادکشاورزی اهداف خود را در این راستا به صورت مشخص اعلام کند.

عبداللهی گفت: فرهنگسازی برای صرفه جویی در مصرف آب و استفاده درست از منابع آبی می تواند مشکلات استان را در بخش آب حل کند.

وی افزود: سال گذشته بخش خصوصی با احداث ۱۲۲ هکتار گلخانه با صرف هزینه ای حدود ۳ هزار و ۸۰۰ میلیارد تومان ورود خوبی در این بخش داشته است.

عبداللهی گفت: با توجه به توجیه اقتصادی این نوع کشت نسبت به کشاورزی سنتی، باید کشاورزان را به سمت کشت های دانش بنیان همچون هیدروپونیک و انواع کشت گلخانه ای ترغیب کنیم.

پلیس البرز:

داوطلبان فریب تبلیغ فروش سوالات کنکور را نخورند

معاون هماهنگ کننده پلیس البرز به کاربران در خصوص تبلیغات فروش سوالات کنکور هشدار داد و گفت: داوطلبان فریب کلاهبرداران را نخورند.

به گزارش پیام آشنا، سرهنگ پیمان لطیفی اظهار کرد: با توجه به نزدیکی برگزاری کنکور سراسری دانشگاه ها بازار تبلیغات اغوا کننده شیادان مجازی گرم شده و به دنبال طعمه ها برای رسیدن به اهداف خود هستند.

وی اضافه کرد: کلاهبرداران سایبری با ترفند فروش سوالات کنکور در شبکه‌های اجتماعی قصد سوء استفاده مالی از داوطلبان را دارند و از آنها کلاهبرداری می کنند.

لطیفی بیان کرد: داوطلبان بدانند سوالات کنکور تا لحظه برگزاری آزمون در قرنطینه است و ادعای دسترسی به سوالات توسط سودجویان فقط با هدف کلاهبرداری است.

وی گفت: کلاهبرداران با ادعاهای واهی با ترفند دسترسی به سوالات آزمون سراسری یا ارتباط و همکاری با طراحان سوالات ، اقدام به کلاهبرداری از داوطلبان کنکور می کنند.

لطیفی یادآور شد: در این روزها که داوطلبان از لحاظ روحی و احساس مقداری دچار استرس شده شاید تصمیم های عجولانه گرفته و اشتباهی مرتکب شوند که خانواده باید در این زمینه هوشیار باشند.

معاون هماهنگ کننده پلیس البرز افزود: همراهی خانواده ها با فرزندان و کاهش فشار روانی و استرس و افزایش اعتماد به نفس داوطلبان کنکور زمینه موفقیت فرزندان آنها را فراهم می کند.

وی اظهار کرد: پلیس فتا البرز از کاربران خواست در صورت مواجهه با موارد مشکوک، موضوع را سریعا از طریق مرکز فوریت‌های سایبری به شماره ۰۹۶۳۸۰ اطلاع دهند.

مدیر شبکه تهران سیما:

۳۴ برنامه تلویزیونی برای تبلیغات نامزدهای دور دوم مجلس تعریف شده است

مدیر شبکه تهران سیما با اشاره به اینکه ۳۴ برنامه تلویزیونی ۲۰ دقیقه‌ای با عنوان "نمایندهٔ مردم" برای نامزدهای دور دوم مجلس شورای اسلامی تعریف شده است، گفت: این برنامه‌ها کاملا رایگان است و از شبکه تهران سیما و رادیو تهران پخش خواهد شد.

به گزارش پیام آشنا، محمدباقر اعلمی در مراسم قرعه‌کشی پخش برنامه‌های تبلیغاتی نامزدهای دور دوم دوازدهمین دوره انتخابات مجلس اظهار داشت: پس از شمارش آرا در دور اول، تهران ۱۴ نماینده جدید خود را شناخت و ۱۶ صندلی برای رقابت بین نامزدهای حوزه انتخابیه تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس باقی ماند.

وی ادامه داد: همچنین انتخابات در حوزه انتخابیه ورامین، قرچک و پیشوا برای معرفی نماینده مردم این حوزه به دور دوم کشیده شد. از این رو مطابق قانون برای تعیین تکلیف حوزه انتخابیه تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس ۳۲ نامزد و در حوزه ورامین، قرچک و پیشوا ۲ نامزد به رقابت خواهند پرداخت.

وی افزود: بنابراین در راستای عدالت رسانه‌ای در امر تبلیغات تلویزیونی، ۳۴ برنامه تلویزیونی ۲۰ دقیقه‌ای با عنوان "نماینده مردم" برای نامزدهای دور دوم مجلس شورای اسلامی تعریف شده است. این برنامه‌ها کاملا به صورت رایگان ضبط و تولید شده است و از شبکه تهران سیما روی آنتن می‌رود و نسخه رادیویی آن نیز از رادیو تهران پخش خواهد شد.

مدیر شبکه تهران سیما بیان کرد: جزئیات پخش هر برنامه در قرعه کشی امشب مشخص شد و نامزدهای انتخابات پیش رو از نوبت، روز و ساعت پخش برنامه‌های خود مطلع هستند.

اعلمی، از ضبط مناظره‌های تلویزیونی خبر داد و خاطرنشان کرد: ۸ مناظره برای نامزدهای تهرانی (تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس) و ۳ مناظره برای نامزدهای ورامین، قرچک و پیشوا پیش‌بینی شده است. برای ضبط برنامه مناظره نامزدهای استان تهران، ۴ گروه ۸ نفره ایجاد شده است. مناظره‌ها هم مانند برنامه‌های تبلیغاتی تلویزیون، "نماینده مردم" به صورت رایگان تولید و پخش می شود.

عباس جوهری رئیس ستاد انتخابات استان تهران نیز در ادامه به تفاوت مشهود این دوره از انتخابات اشاره کرد و افزود: به دلیل تعدد نامزدها، برگزاری انتخابات در استان تهران با سایر استان‌ها بسیار متفاوت است.

رئیس ستاد انتخابات افزود: از ۱۰ حوزه انتخاباتی ۸ حوزه به مجلس راه پیدا کردند و تکلیف نمایندگان دو حوزه تهران (تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر، پردیس) و ورامین، قرچک و پیشوا در دوم مشخص خواهد شد.

جوهری از برگزاری انتخابات تمام الکترونیک خبر داد و یادآور شد: در تهران، انتخابات کاملا به صورت الکترونیکی برگزار می شود و فیلم‌های آموزشی آن نیز از رسانه ملی پخش خواهد شد.

وی تاکید کرد: در این دوره از انتخابات کسانی می‌توانند رای بدهند که در دور اول با رای نداده باشند و یا در استان تهران رای خود را به صندوق انداخته باشند.

رئیس ستاد انتخابات استان تهران تبلیغات پیش از انتخابات را فرصت مغتنمی برای شناسایی هر چه بهتر نامزدهای انتخابات برشمرد و تاکید کرد: از ۱۳ اردیبهشت تا ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۳ زمان تبلیغات نامزدهای انتخابات پیش رو است. از این رو انتظار می‌رود خارج از این فاصله زمانی تبلیغات انجام نشود تا شاهد انتخابات سالم، پورشور و خروش باشیم.

کنعانی در نشست خبری:

اتفاق اصفهان «ارزش نظامی» نداشت

سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان با اشاره به خرابکاری نظرجرم در اصفهان گفت: جهات ذی‌ربط درباره این موضوع پاسخ داده‌اند، اتفاق رخداده ایذایی بوده و ارزش نظامی هم نداشت.

به گزارش پیام آشنا، ناصر کنعانی سخنگوی وزارت امور خارجه در نشست خبری، در مورد اقدامات دیپلماتیک ایران در رابطه با حمله رژیم صهیونیستی به کنسولگری کشورمان در دمشق، اظهار کرد: جنایتی که رژیم صهیونیستی علیه کنسولگری ایران در دمشق انجام داد، نقض مفاد منشور ملل متحد و نقض حاکمیت و تمامیت ارضی یک کشور عضو سازمان ملل متحد بود.

وی افزود: از وظایف حرفه‌ای دستگاه وزارت خارجه بود که این اقدام را در سطح بین‌المللی مورد پیگیری قرار دهد؛ در کمتر از ۲۴ ساعت بیانیه‌ای تنظیم و توسط روسیه در شورای امنیت به بحث گذاشت؛ اما ایران در این چارچوب عمل کرد. کنعانی تصریح کرد: متأسفانه به رغم اقدام حرفه‌ای ایران، سه کشور آمریکا، انگلیس و فرانسه مانع تصویب بیانیه محکومیت رژیم اسرائیل شدند؛ در سایه نقش منفی این سه کشور، شورای امنیت نتوانست نقش خود را به درستی انجام دهد.

سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان افزود: دستگاه دیپلماسی ایران، در یک دیپلماسی کاملا فشرده و فعالیت شبانه‌روزی سفارت‌خانه‌ها در خارج از کشور و همچنین برگزاری جلسات توجیهی نیز با جدیت، با سفرای کشورهای خارجی در ایران، تلاش کرد این اقدام جنایت‌آمیز را محکوم کند.

وی ادامه داد: این اقدامات نتیجه بسیار درخشانی را برای دولت جمهوری اسلامی ایران به ثبت رساند. پیش از ۳۰ مکالمه تلفنی وزیر امور خارجه با مقامات خارجی متشکل بر این رویکرد بود که آنچه ایران انجام داد یک اقدام قانونی و مشروع بوده است.

کنعانی ادامه داد: ایران به عنوان دولت متعهد و مسؤولیت‌پذیر در تلاش‌های دیپلماتیک ثابت کرد رژیمی که اقدام به تجاوز کرده باید در چارچوب سازوکارهای بین‌المللی تنبیه شود.

وی اظهار کرد: ایران مبتنی بر حق ذاتی و مشروع و مسلم و شناخته شده خود از منظر حقوق بین‌الملل، اقدام نظامی لازم را در جهت ایجاد بازدارندگی انجام داد و دو مرکز نظامی و اطلاعاتی رژیم صهیونیستی که مستقیما در عملیات جنایت‌آمیز حمله علیه مقر دیپلماتیک ایران و به شهادت رساندن مستشاران نظامی ایران در دمشق نقش داشتند را مورد حمله قرار داد.

در حفاظت از امنیت ملی خود با هیچ طرفی مسامحه نخواهیم کرد

سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان گفت: ایران مقدمات سیاسی، حقوقی و بین‌المللی لازم را انجام داده که متجاوز تنبیه شود؛ ایران نمی‌تواند نسبت به منافع و امنیت ملی و امنیت شهروندان خود دست بسته بماند.

وی تصریح کرد: ایران این عملیات را در چارچوب حفظ صلح و امنیت منطقه‌ای انجام داد و به هیچ وجه به دنبال دامن زدن به بحران و جنگ در منطقه نیست؛ هیچ هدف اقتصادی، سکونتی یا هیچ شهروند عادی مورد هدف قرار نگرفتند.

سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان بیان کرد: عملیات پایان یافته است و ایران به دنبال ایجاد ثبات و آرامش در منطقه است؛ اگر اقدام متجاوزانه دیگری از هر صدایی صورت بگیرد یا هر کسی کمکی به این رژیم کند، پاسخ قاطع و قوی‌تر خواهد داشت.

کنعانی اظهار کرد: به حمایت از مردم فلسطین ادامه می‌دهیم و در حفاظت از امنیت ملی خود با هیچ طرفی مسامحه نخواهیم کر